

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Odnawialne źródło ekorozwoju

Strategia na lata 2013-2016

Warszawa 2014

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Nasze atuty:

- zdolność do kreowania różnorodnych instrumentów finansowych odpowiadających na potrzeby beneficjentów;
- wysokie kompetencje pracowników NFOŚiGW oraz wieloletnie doświadczenie w obsłudze projektów finansowanych zarówno ze środków zagranicznych, jak i środków krajowych;
- aktywne uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów środowiskowych na gruncie prawnym, finansowym i organizacyjnym;
- wieloletnie planowanie przychodów i kosztów, gwarantujące beneficjentom środki na pełne zbilansowanie przedsięwzięć;
- instytucjonalna zdolność do realizowania projektów finansowanych ze środków europejskich, uzyskana w wyniku doświadczenia przy realizacji perspektywy finansowej 2000-2006 oraz perspektywy 2007-2013, a także projektów finansowanych z „funduszy norweskich”;
- otwartość na innowacyjne rozwiązania.

Fragment analizy SWOT w „Strategii działania NFOŚiGW na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.”

Fundusz przyjazny środowisku i beneficjentom

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zwany dalej NFOŚiGW lub Narodowy Fundusz), który powstał w 1989 r. w wyniku transformacji ustrojowej Polski, jest głównym ogniwem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dysponując największym potencjałem finansowym. Do systemu finansowania dołączyły w 1993 r. wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. System funduszy ekologicznych, działający w oparciu o *Wspólną Strategię działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku*, jest ważnym narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska w Polsce. Służą temu stabilne przychody, doświadczony kadry oraz wypracowane formy współpracy z beneficjentami.

NFOŚiGW prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, działając na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska. Realizując w praktyce zasadę „zanieczyszczający płaci”, Narodowy Fundusz zasilany jest głównie wpływami z: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat wynikających z Prawa energetycznego oraz ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przychodów ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych źródeł. NFOŚiGW zapewnia wykorzystanie środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska, m.in. z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, instrumentu finansowego LIFE+, Norweskiego Mechanizmu

Formy i obszary finansowania

Główne formy finansowania:

- Dotacje inwestycyjne i nieinwestycyjne
- Oprocentowane pożyczki
- Kredyty udzielane przez banki ze środków NFOŚiGW
- Dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji
- Dopłaty do oprocentowania kredytów
- Umorzenia
- Inwestycje kapitałowe
- Dopłata do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji
- Częściowe spłaty kapitału kredytów

Główne obszary finansowania:

- Ochrona wód i gospodarka wodna
- Ochrona klimatu i atmosfery
- Ochrona powierzchni ziemi
- Gospodarka odpadami, w tym recykling
- Ochrona przyrody i krajobrazu
- Leśnictwo
- Państwowy Monitoring Środowiska
- Zapobieganie kłeskom żywiolowym
- Górnictwo i geologia
- Edukacja ekologiczna
- Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze
- Efektywność energetyczna
- Odnawialne źródła energii

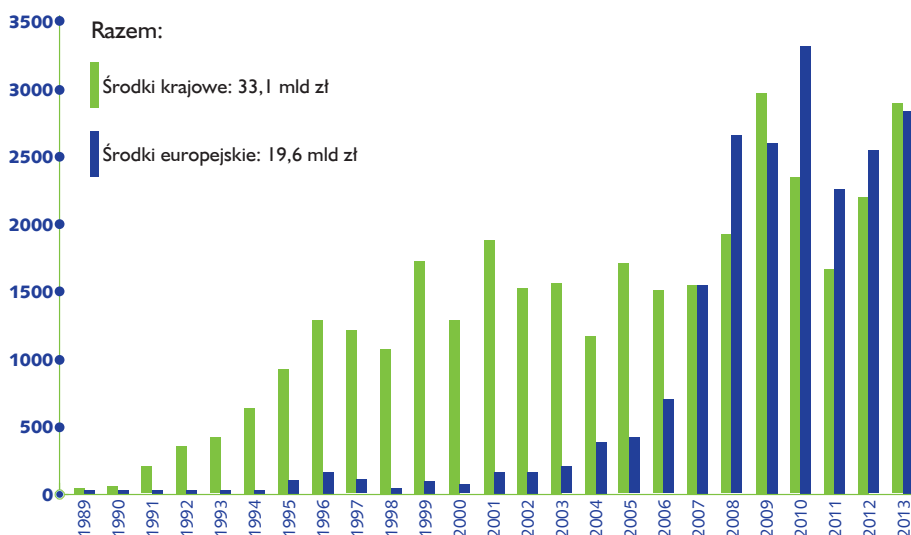
Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dzięki Systemowi zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) oraz środkom uzyskanym przez Polskę w międzynarodowych transakcjach sprzedaży uprawnień do emisji dwutlenku węgla, przyznanych w ramach Protokołu z Kioto, NFOŚiGW dofinansowuje inwestycje z zakresu ochrony klimatu i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Narodowy Fundusz zapewnia wsparcie finansowe przede wszystkim dla projektów, które realizują środowiskowe zobowiązania Polski wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej. Wspiera także działania Ministra Środowiska w wypełnianiu polskich zobowiązań w ramach m.in. Konwencji Klimatycznej, Konwencji o Różnorodności Biologicznej, programu NATURA 2000.

Efekty naszej działalności

W latach 1989-2013 Narodowy Fundusz dofinansował przedsięwzięcia ekologiczne kwotą ok. 53 mld złotych (środki własne oraz środki europejskie w dyspozycji i obsługiwane przez Narodowy Fundusz). Najwięcej środków przeznaczono w tym czasie na ochronę wód i gospodarkę wodną oraz na ochronę klimatu i atmosfery. Efektem tych działań jest wyraźna poprawa stanu środowiska w Polsce.

Finansowanie ochrony środowiska przez NFOŚiGW w latach 1989-2013

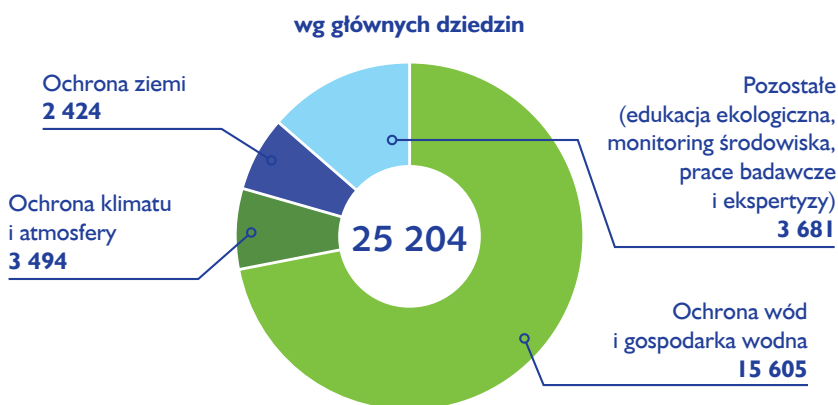
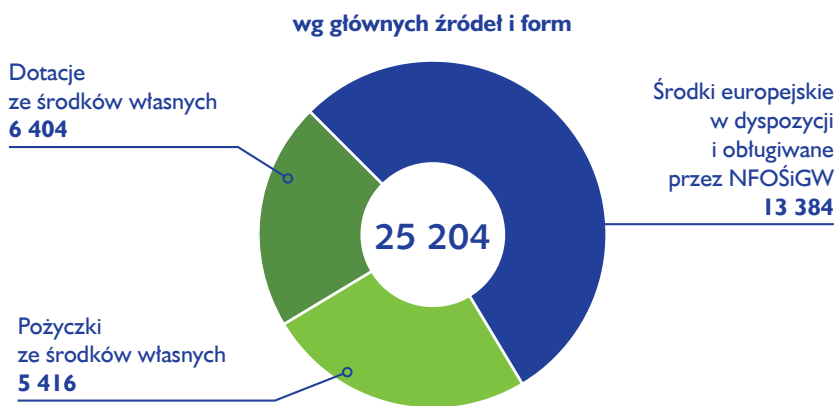

Wybrane efekty ekologiczne z umów zawartych w latach 1989-2013

Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	↑	2742
Ilość ścieków oczyszczanych (średniodobowa)	↑	8,4 km ³
Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych instalacji przerobu odpadów	↑	96
Przewidywana masa odpadów poddanych corocznie odzyskowi, w tym recykling	↑	ponad 2 mln ton/rok
Redukcja lub uniknięcie emisji CO ₂	↓	ponad 12 mln ton/rok
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	↑	2376

W latach 2009-2013 na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce NFOŚiGW wypłacił (ze środków własnych oraz powierzonych przez Unię Europejską) ok. 25,2 mld zł, w tym w 2013 r. – 5,6 mld zł, najwięcej w historii NFOŚiGW.

Finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej przez NFOŚiGW w latach 2009-2013 (mln zł)

Strategia NFOŚiGW na lata 2013-2016

„Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – lider systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce nastawiony na EFEKT” – to zapis wizji w realizowanej obecnie *Strategii działania NFOŚiGW na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.* Oznacza to, że NFOŚiGW będzie dążył do tego, aby być instytucją:

- E – ekologiczną (respektującą i promującą zasady zrównoważonego rozwoju),
- F – finansującą (efektywnie wspierającą finansowo działania w zakresie środowiska i gospodarki wodnej),
- E – elastyczną (dostosowującą się do potrzeb odbiorców),
- K – kompetentną (w sposób kompetentny i rzetelny wypełniającą obowiązki instytucji publicznej),
- T – transparentną (realizującą swoje zadania w sposób etyczny, jawny i przejrzysty).

Cel generalny Strategii działania NFOŚiGW „Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku” jest realizowany w ramach czterech priorytetów:

- Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
- Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- Ochrona atmosfery
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

W ramach powyższych priorytetów horyzontalnie realizowane są również działania związane z edukacją ekologiczną, ekspertyzami, innowacyjnością, niskoemisyjną i zasobooszczędną gospodarką oraz monitoringiem środowiska i zapobieganiem zagrożeniom, a także wspieraniem systemów zarządzania środowiskowego.

Strategia działania NFOŚiGW wyznacza ambitne cele dla NFOŚiGW jako instytucji dynamicznej i kreatywnej, organizacji zdolnej do sprawnego i elastycznego funkcjonowania, która osiąga rezultaty w odpowiedzi na potrzeby samorządów, przedsiębiorców i obywateli, wynikające z konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

Zarządzanie finansami przez programy priorytetowe

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w Narodowym Funduszu są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. W większości programów obowiązuje konkursowa formuła oceny złożonych projektów. Zarządzanie finansami NFOŚiGW przez programy priorytetowe gwarantuje transparentny, obiektywny i bezstronny proces przyznawania dofinansowania.

Absorpcja środków zagranicznych

Narodowy Fundusz jest największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska. Efektem doświadczenia w obsłudze środków Unii Europejskiej jest powierzenie Narodowemu Funduszowi roli Instytucji Wdrażającej dla pięciu priorytetów, czyli dziedzin tematycznych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (PO IiŚ) obejmujących: gospodarkę wodno-ściekową, gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi, zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, dostosowanie polskich przedsiębiorstw do wymagań środowiskowych, wydajne wytwarzanie i efektywną dystrybucję energii, a także termomodernizację budynków publicznych. W ramach PO IiŚ do końca marca 2014 r. zawarto 457 umów o dofinansowanie projektów kwotą prawie 15,4 mld zł. Narodowy Fundusz zapewnia współfinansowanie dla projektów PO IiŚ także w ochronie przyrody i edukacji ekologicznej.

Oferta dla gospodarstw domowych

Dużym zainteresowaniem cieszy się oferta Narodowego Funduszu skierowana do polskich rodzin. W segmencie OZE (odnawialne źródła energii) bardzo dobre efekty przynosi program dopłat do kredytów na kolektory słoneczne, z którego skorzystało już ok. 57 tys. gospodarstw domowych. W 2011 r. za program dopłat do kolektorów słonecznych NFOŚiGW otrzymał prestiżowe wyróżnienie – Certyfikat Dobrych Praktyk Europejskiej Nagrody Sektora Publicznego (Best Practice Certificate EPSA 2011). W 2011 r. oferta dla gospodarstw domowych (za pośrednictwem jednostek samorządowych) została poszerzona o dotacje i pożyczki na przydomowe oczyszczalnie ścieków i podłączenia budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego. We współpracy z bankami NFOŚiGW uruchomił w 2013 r. program dopłat do kredytów na budowę lub zakup energooszczędnych budynków. Nowy program Prosument (z budżetem 600 mln zł) przeznaczony jest w latach 2014-2020 na finansowe wsparcie budowy małych instalacji produkujących na własne potrzeby energię z odnawialnych źródeł.

Narodowy Fundusz: centrum kompetencji

W systemie zarządzania i finansowania ochrony środowiska w Polsce Narodowy Fundusz staje się „centrum kompetencji” w finansowaniu i wdrażaniu projektów na rzecz środowiska, o standardach zgodnych z dyrektywami unijnymi. Doświadczona kadra wykorzystuje nowoczesne techniki zarządzania w bieżącej działalności Narodowego Funduszu. Biorąc udział w konsultacjach i pracach legislacyjnych, realizując kampanie edukacyjne oraz dofinansowując badania, analizy i ekspertyzy, inicjujemy ważne procesy społeczno-ekonomiczne, np. w gospodarce odpadami, w dziedzinie oszczędzania energii i optymalnego wykorzystania zasobów. Prowadzone przez Narodowy Fundusz szerokie konsultacje, np. w ramach Forum „Energia – Efekt – Środowisko”, Forum „Dobre praktyki w gospodarce odpadami” oraz Forum „Ekologia – Edukacja – Ekoinnowacje”, dają impuls do inicjowania nowej oferty programowej, a także stanowią platformę wymiany doświadczeń oraz informacji o innowacyjnych technologiach stosowanych na rynku. W konkursie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w 2012 r. Narodowy Fundusz został wyróżniony za „Dobre praktyki zarządzania strategicznego rozwojem w Polsce”. Zarówno w działalności statutowej (finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej), jak i w działaniach towarzyszących oraz w organizacji pracy, Narodowy Fundusz, jako posiadacz certyfikatu „Zielone Biuro”, stosuje zasady społecznej odpowiedzialności (CSR – *Corporate Social Responsibility*) ze szczególnym uwzględnieniem dialogu społecznego i ograniczania negatywnego wpływu na środowisko.

Polski system finansowania ochrony środowiska, z dobrą rekomendacją wielu instytucji międzynarodowych (OECD, Bank Światowy, Komisja Europejska), stał się wzorem i inspiracją do budowy podobnych mechanizmów ekonomicznych w innych krajach.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
02-673 Warszawa, ul. Konstruktorska 3a
tel. (+48 22) 45 90 100, 370
e-mail: fundusz@nfosigw.gov.pl
www.nfosigw.gov.pl

Wydrukowano na papierze ekologicznym